

Beleid voor en door jongeren

Startnotitie
Juni 2023

1.	Inleiding	2
2.	Jongeren in Assen	4
3.	Werkwijze en uitgangspunten voor participatie	6
3.1	Werkwijze	7
3.2	Participatie	7
3.3	Communicatie	9
3.4	Voortvarend aan de slag	10
4.	Thema's	11
4.1	Ontmoeten, cultuur, sport en horeca	12
4.2	Welzijn en gezondheid	14
4.5	Financiën	18
4.6	Online veiligheid, veiligheid op straat en bij uitgaan	19
4.7	Studenten-/startershuisvesting	21
4.8	Versterken jongeren in het onderwijs	22
4.9	Toekomstperspectief	24
4.10	Duurzaamheid en milieu	25
5.	Financiën	26

1. Inleiding

Gemeenteraad en college besteden extra aandacht aan jongeren in Assen. Het Bestuursakkoord benoemt voor beleid voor jongeren een aantal ambities en heeft €1 miljoen euro vrijgemaakt voor initiatieven van en voor jongeren. De ambities hebben met name betrekking op wonen, opgroeien en het welbevinden van jongeren. 'Jongeren blijven en verblijven graag in Assen'. Om tegemoet te komen aan de ambities wordt een integrale aanpak uitgewerkt. Deze aanpak verbindt de verschillende beleidsterreinen die van belang zijn voor jongeren. Essentieel onderdeel van deze integrale aanpak is de inbreng van jongeren zelf. Zij denken, praten en beslissen mee over beleid dat hen raakt en de inzet van middelen. Deze startnotitie levert een aanscherping van beleid op en een praktische aanpak voor jongerenparticipatie voor de komende jaren.

Positie van jongeren versterken

Deze startnotitie geeft inzicht in de ontwikkelingen op de verschillende beleidsterreinen die voor de komende jaren te voorzien zijn. Per beleidsterrein is terug te lezen hoe er nu al aandacht is voor de positie van jongeren en op welke punten een aanscherping van beleid nodig is om de positie van jongeren daarin te versterken. Cruciaal daarbij is de input van jongeren zelf.

Het is belangrijk om daar jongeren bij te betrekken. Daarmee wordt hun perspectief en kennis ingebracht in het proces, waardoor het beleid beter aansluit bij hun behoeften en uitdagingen. Dit kan bijdragen aan een gevoel van eigenaarschap en verantwoordelijkheid, wat vervolgens meer betrokkenheid bij de samenleving als geheel kan opleveren. Bovendien hebben jongeren vaak innovatieve ideeën en oplossingen voor complexe uitdagingen, wat kan leiden tot meer duurzame en effectieve oplossingen. Door jongeren te betrekken bij beleidsvorming, wordt de relatie tussen jongeren en de gemeente versterkt. Dat kan bijdragen aan vertrouwen en samenwerking.

Doel

De startnotitie heeft twee doelen. We beschrijven de spelregels hoe we omgaan met jongeren bij alles wat we in Assen voor jongeren gaan doen. En we maken concreet hoe we aan de slag gaan met de gezamenlijke thema's.

Wettelijke taken

Meerdere beleidsterreinen zijn van belang voor jongeren. Voor deze startnotitie gaat het om het beleid op het gebied van: wonen, werken, vrije tijd, gezondheid, veiligheid en onderwijs. Het beleid dat voortkomt uit de wettelijke taken van de gemeente komt hier niet aan de orde. Over de uitvoering daarvan, het hoe, komen jongeren wel aan het woord. Het gaat dan met name om de vraag hoe jongeren zorg en ondersteuning ervaren en welke mogelijkheden voor verbeteringen zij zien. De inhoud van het beleid op het gebied van de jeugdwet is geen onderdeel van het jongerenbeleid zoals dat in deze startnotitie beschreven wordt.

Opbouw

In de startnotitie gaan we eerst in op de positie van jongeren van Assen. Daarvoor brengen we een aantal zaken in beeld. Het gaat daarbij om kwantitatieve gegevens zoals samenstelling van de groep, deelname aan onderwijs en vrijetijdsactiviteiten. Ook laten we zien hoe het staat met hun welbevinden. Hoe voelen ze zich en waar lopen ze tegenaan. Hiervoor hebben we als basis het rapport van de rekenkamercommissie en het onderzoek van Vaart Welzijn naar onderwerpen die voor jongeren belangrijk zijn genomen.

Vervolgens beschrijven wij de werkwijze die ertoe moet leiden dat de positie van jongeren in beleid versterkt wordt en dat er meer mogelijkheden komen voor initiatieven van en voor jongeren. Het gaat dan met name om het samenspel van college en gemeenteraad bij de totstandkoming van het beleid voor jongeren en de manier waarop we jongerenparticipatie willen inzetten. Onderdeel hiervan zijn

ook de uitgangspunten voor de inzet van de 1 miljoen euro die de gemeente extra voor jongeren wil inzetten in deze bestuursperiode.

Hierna werken we per onderwerp uit op welke wijze er nu al aandacht besteed wordt aan jongeren en op welke punten dit versterkt kan worden. Daarbij komt ook aan de orde welke inbreng van jongeren en eventueel deskundigen nodig is om het beleid zo goed mogelijk te laten aansluiten bij de behoeften van jongeren. Waar mogelijk geven we aan welke mate van participatie geschikt is voor de vraagstukken per beleidsterrein. In sommige gevallen zullen we jongeren vragen mee te denken. In andere gevallen nodigen wij hen uit mee te beslissen over de inhoud of inzet van middelen. Per thema geven we aan welke acties we wanneer gaan uitvoeren.

Integrale benadering

Uiteraard is er overlap tussen de verschillende beleidsonderdelen. Zo raakt deelname aan sport en cultuur het welzijn van jongeren. En als het gaat om uitgaan speelt ook veiligheid een rol. Onderstaande thema-beleidsmatrix geeft inzicht in hoeverre verschillende thema's vallen onder voornoemde beleidsterreinen. Met behulp van een score van 0 tot 5 wordt aangegeven in hoeverre een thema onder een beleidsterrein valt. Een score van 0 betekent dat het thema niet onder het beleidsterrein valt, een score van 3 betekent dat het thema redelijk onder het beleidsterrein valt en een score van 5 betekent dat het thema veel onder het beleidsterrein valt. Deze inschatting helpt om gericht beleid te ontwikkelen dat aansluit bij de thema's die spelen. Bij de uitwerking van de thema's benoemen we deze integraliteit en hoe we daarmee omgaan.

	Vrije tijd	Wonen	Werken	Gezondheid	Veiligheid	Onderwijs
Ontmoeten	5	3	0	3	5	3
Cultuur	5	0	0	3	0	3
Sport	5	0	0	5	3	5
Horeca	5	3	0	3	5	0
Voorzieningen	5	5	3	5	3	0
Welzijn en gezondheid	5	5	0	5	5	5
Mantelzorg	3	5	3	5	0	3
Alcohol-/drugspreventie	3	0	0	5	5	5
Maatschappelijke betrokkenheid	0	0	5	0	3	5
Vrijwilligerswerk	3	0	5	0	0	3
Financiën, budgetteren en schulden	0	5	5	3	0	5
Veiligheid op straat en bij uitgaan	5	5	0	3	5	0
Studenten-/startershuisvesting	0	5	3	0	0	0
Woonbeleving	3	5	0	0	3	0
Toekomstperspectief	5	5	5	5	0	5
Duurzaamheid en milieu	3	5	5	5	0	5

2. Jongeren in Assen

In Assen wonen 13.095 jongeren van 12 tot 28 jaar. Van hen zijn 5.151 tussen de 12 en 18 jaar oud en 7.944 tussen de 18 en 28 jaar oud. Van de Assenaren is 19%¹ tussen de 12 en 28 jaar oud (iets minder dan het landelijk gemiddelde). De grootste groep 12 tot 18-jarigen woont in Kloosterveen. De meeste 18 tot 28-jarigen wonen in het centrum van Assen.

Onderwijs

Van de ruim 5.000 jongeren tussen de 12 en 18 jaar gaat 80% in Assen naar het voortgezet onderwijs (de overige 20% doet dat in andere gemeenten). Daar vind je naast de bijna 4.000 leerlingen uit Assen dagelijks zo'n 1700 leerlingen vanuit omliggende gemeenten. Van de Asser leerlingen in het VO gaan er iets meer dan gemiddeld naar het VMBO en iets minder dan gemiddeld naar HAVO of VWO². Het onderwijs in Assen heeft een regionale functie. Dat zie je vooral terug in het aanbod van het Voortgezet Onderwijs. Daarnaast heeft Assen vier mbo-onderwijsinstellingen en een instelling voor hbo-onderwijs. We zorgen in Assen goed voor onze scholieren, het aantal voortijdig schoolverlaters in Assen is lager dan gemiddeld. En als je uitvalt, weten de doorstroom coaches (voorheen RMC-trajectbegeleiders) van het Doorstroompunt relatief veel jongeren terug te krijgen naar school of te laten doorstromen naar werk.

Financiën

Vanuit de jongerencoaches en de jeugdmaatschappelijk werkers van Vaart Welzijn weten we dat jongeren zich zorgen maken over hun financiën en beter met geld om willen leren gaan. Omgaan met geld en inkomsten staan in de top 3 van onderwerpen die jongeren aandragen. Onderzoek toont aan dat je in Assen een grotere kans hebt om op te groeien in een gezin met armoede of schuldenproblematiek. Opgroeien in armoede heeft een negatieve en vaak langdurige impact op je leven en zorgt vaak voor problemen in het gezin. Andere vragen die jongeren hebben gaan over relaties en toekomstperspectief (vervolgopleiding, studiefinanciering, wonen).

Corona

De gezondheidsmonitor³ van de GGD geeft een beeld van de ontwikkelingen in de afgelopen jaren. Uit de laatste monitor blijkt dat het middelengebruik onder Asser jongeren in de klassen 2 en 4 van het voortgezet onderwijs is toegenomen. Voor Corona dronken Asser jongeren minder en op een latere leeftijd alcohol dan hun Drentse leeftijdsgenoten. Ook roken jongeren nu vaker en gebruiken ze vaker cannabis. De gevoelens van eenzaamheid onder jongeren zijn toegenomen; 15% voelt zich vaak tot bijna altijd eenzaam en 27% is soms eenzaam. Bijna een kwart van de ondervraagde jongeren geeft aan dat ze de afgelopen tijd serieus aan suïcide hebben gedacht. Op Landelijk en Drents niveau ligt dit percentage op 21%.

Sporten

Vanuit sport weten we dat 40% van de jongeren in Assen lid is van een vereniging. Het rapport van de rekenkamercommissie⁴ heeft het over de helft van de Asser jongeren tussen de 12 en 23 jaar die deelnemen aan bestaande voorzieningen en georganiseerde activiteiten. Wie niet deelneemt heeft daar verschillende redenen voor. Een kwart van deze jongeren geeft aan dat een lidmaatschap te duur is of dat ze er niet aan vast willen zitten. Onbekendheid met het aanbod is voor veel jongeren de reden dat ze niet deelnemen. Daarnaast geeft een groot deel van de jongeren aan dat het aanbod in de stad niet aansluit bij hun behoefte. En dat het gemeentelijke aanbod vaak betuttelend, kinderachtig, opgelegd en te ambitieus is.

¹ Assen in cijfers; www.assen.incijfers.nl

² Drentse Onderwijsmonitor 2022 • Feitenblad Gemeente Assen

³ <https://www.gezondheidsgegevensdrenthe.nl/media/1687/gm-jeugd-assen.pdf>

⁴ Jong in Assen, Narratief onderzoek naar de behoefte van jongeren in Assen en aansluiting op het gemeentelijk beleid, Rekenkamercommissie gemeente Assen September 2022

Kansen

Er zijn in Assen vanuit de gemeente wel mogelijkheden ontwikkeld om als jongere je eigen ideeën vorm te geven en uit te voeren. Je kunt er geld voor krijgen en je kunt worden ondersteund. Maar als je als jongere niet weet dat deze mogelijkheden bestaan hoe kun je er dan gebruik van maken? Tegelijkertijd komt het ook nog te vaak voor dat wanneer je als jongere de weg naar de gemeente hebt gevonden er vervolgens weinig met jouw inspanning gebeurt.

Een andere conclusie uit het rekenkamercommissie onderzoek is dat het ontbreekt aan samenhang tussen verschillende plannen en integraal jeugdbeleid. En dat er te weinig naar jongeren wordt geluisterd. Daar missen we als gemeente kansen mee “om een inspirerend beeld te ontwikkelen van een Assen vóór jongeren”.

3. Werkwijze en uitgangspunten voor participatie

3.1 Werkwijze

Samenspel gemeenteraad en college

Gemeenteraad en college trekken gezamenlijk op bij de vormgeving het beleid van jongeren. Vanuit de gemeenteraad is hiervoor een raads werkgroep jeugd gevormd die zich specifiek met de thema's beleid voor jongeren en jongerenparticipatie bezighoudt. Dit betekent dat al ruim voordat voorstellen college of raad bereiken, een deel van de gemeenteraad een actieve rol heeft gehad bij de voorbereiding. De raads werkgroep jeugd is nauw betrokken bij het opstellen van de startnotitie en het uitwerken van de aanpak voor participatie. Deze startnotitie is dan ook een gezamenlijk voorstel aan de gemeenteraad.

De raads werkgroep heeft echter geen mandaat van de gemeenteraad om inhoudelijke besluiten te nemen. Wel kunnen de leden van de raads werkgroep een richting meegeven die kan rekenen op draagvlak binnen de eigen fractie. Ook voor de portefeuillehouder die namens het college betrokken is bij de totstandkoming van het beleid geldt idealiter dat zijn inbreng op hoofdlijnen is afgestemd met het college van B&W. Dit vraagt van alle partijen een actieve opstelling om betrokkenen te informeren en inhoudelijk draagvlak te zoeken. Ondanks deze nieuwe manier van werken houden college en gemeenteraad de mogelijkheid om andere keuzes te maken. Hoe beter het contact tussen werkgroepleden en fracties en tussen portefeuillehouder en college is, des te kleiner is de kans dat dit daadwerkelijk gebeurt. Ook is het daarbij van belang dat de gemeenteraad bij de behandeling van voorstellen een goed beeld krijgt van de stappen die gezet zijn op het gebied van jeugdparticipatie. Hiervoor wordt een participatieverslag toegevoegd. Mocht er sprake zijn van een andere keuze dan vraagt dit om een goede inhoudelijke onderbouwing en evaluatie van het proces. Dit om te analyseren of er signalen zijn gemist.

Samenspel gemeente en jongeren

Het is de nadrukkelijke wens van college en gemeenteraad dat jongeren een belangrijke stem krijgen in het beleid en de initiatieven die hen aangaan. Afhankelijk van het onderwerp krijgen zij de mogelijkheid mee te denken, mee te praten of mee te beslissen. Voor een aantal onderwerpen is dit uitgewerkt in deze startnotitie. Belangrijk uitgangspunt voor het beleid voor jongeren is dat het met de inbreng van jongeren tot stand is gekomen.

3.2 Participatie

Beleid voor en door jongeren is een belangrijk uitgangspunt in het proces om tot beleidsvoorstellen te komen. De diverse vraagstukken die uit de inventarisatie van het huidige beleid en onderzoek voortkomen en eventueel nieuw beleid worden dan ook in principe altijd met jongeren besproken. Het is daarbij van belang om helder te zijn over de kaders, verwachtingen en beïnvloedingsruimte. In deze paragraaf worden de algemene uitgangspunten (doelen, randvoorwaarden en kaders) voor participatie in het kader van beleid voor jongeren beschreven.

Participatiedoelen

De gemeente Assen wil jongeren betrekken bij gemeentelijke thema's die hen aangaan, op een manier die bij hen past. Op die manier voelen zij zich thuis in de stad en kunnen betrokken en trots zijn op wat er gebeurt. Daarbij wil de gemeente ervoor zorgen dat jongeren meer zeggenschap en verantwoordelijkheid krijgen. Ze kunnen als gelijkwaardige meebeslissen, meedoen en/of meedenken over deze thema's. Het is belangrijk dat alle verschillende invalshoeken in beeld komen en bij de totstandkoming van beleid voor jongeren worden meegenomen, zodat keuzes inclusief worden en werken voor alle jongeren, ongeacht leeftijd, afkomst, beperkingen, etc. De gemeente wil dat jongeren

zich uitgenodigd voelen om gevraagd en ongevraagd het gesprek met de gemeente aan te gaan, en dat zij kennis hebben van hoe lokale democratie werkt en daar actief aan deelnemen.

De gemeente wil jongeren betrekken bij het opstellen van beleid en besluitvorming, zichtbaar zijn en actief luisteren naar jongeren. Daarvoor wil de gemeente jongeren actief opzoeken om hun kracht, creativiteit en het ondernemerschap te benutten bij het bepalen en uitvoeren van beleid.

Randvoorwaarden voor participatie

Tussen 'hoe het zou moeten' en 'hoe het daadwerkelijk gaat' zit vaak een spanningsveld. Daarom hanteren we vijf randvoorwaarden om het participatieproces naar een hoger plan te tillen:

- We geven altijd duidelijkheid over de kaders waarbinnen participatie mogelijk is (of initiatieven mogelijk zijn).
- We hebben een open houding voor ideeën en initiatieven.
- We stellen voldoende tijd en geld beschikbaar voor participatie.
- We maken transparant wat er met de inbreng van deelnemers gebeurt.
- We evalueren en passen de geleerde lessen toe.

Kaders voor participatie

Kaders voor participatie helpen om de participatie op een gestructureerde en duidelijke manier te laten verlopen. Ze maken de verwachtingen van alle betrokken partijen, inclusief de jongeren, helder en creëren duidelijkheid over de doelstellingen van de participatie. Ze helpen om jongeren meer vertrouwen te laten krijgen in het participatieproces en om de betrokkenheid van jongeren bij de beleidsvorming en besluitvorming van de gemeente te vergroten. Kaders kunnen ook helpen om ervoor te zorgen dat de participatie op een inclusieve manier plaatsvindt, waarbij rekening wordt gehouden met de verschillende achtergronden en perspectieven van jongeren. En tenslotte kunnen we dankzij de kaders beter monitoren of de participatie daadwerkelijk bijdraagt aan het realiseren van onze doelstellingen en of er mogelijk verbeteringen nodig zijn in het participatieproces.

Aanvullend op de eerdergenoemde doelstellingen hebben we de volgende kaders voor participatie gesteld:

- We hebben een reservering van € 1.000.000,- voor initiatieven van en voor jongeren. Bij de besteding van dit budget zoeken we de balans tussen activiteiten zelf en de facilitering daarvan.
- Onder jongeren verstaan we jongeren in de gemeente Assen in de leeftijd van 12 tot en met 27 jaar.
- We kiezen voor participatievormen die bij jongeren passen, in plaats van vormen waar wij als gemeente bekend mee zijn.
- We vinden het belangrijk dat de vaart erin blijft. Geen langdurige besluitvormingsprocessen als we dat kunnen voorkomen.
- Iedereen moet mee kunnen doen. We vinden het belangrijk dat dat alle jongeren, ongeacht hun achtergrond, mogelijkheden en beperkingen, gelijke kansen krijgen om mee te doen en gehoord worden in het participatieproces. We zoeken ook moeilijk bereikbare groepen actief op en nodigen hen uit om deel te nemen op de manier die hen het beste past.
- We maken vooraf bij elk thema en participatieproces duidelijk wat de spelregels voor participatie zijn, welke beleidsambities de gemeente heeft en welke rol de gemeente daarbij inneemt (faciliteren/stimuleren/regisseren/reguleren).
- We zoeken naar plannen en ideeën die binnen vier jaar te realiseren zijn, maar proberen zoveel mogelijk ook vooruit te denken (wat betekent dit voor Assen over tien jaar?)

Genoemde kaders worden voor specifieke thema's in samenspel met de betrokken actoren nader uitgewerkt in een participatieplan met een beschrijving van de stakeholders, fasering/mijlpalen,

participatievormen, een communicatieplan en begroting. Bij de beschrijving van de thema's in hoofdstuk 5 geven we aan welke basishouding we willen aannemen als het gaat om het niveau van participatie. Daarbij nemen we het volgende model als referentie:

Overigens is het nooit zo dat de basishouding 'in beton gegoten' is. Deze kan gaandeweg, schuiven naar meer of minder participatie. Bovendien is het zo dat bij een hogere positie op de trap, ook de lager liggende niveaus van participatie van toepassing kunnen zijn.

3.3 Communicatie

Participatie en communicatie hangen nauw met elkaar samen. Het is tenslotte van belang dat jongeren goed op de hoogte zijn van de mogelijkheden om invloed te hebben op het beleid voor jongeren. Net als in dat beleid richt de aanpak voor participatie en communicatie op jongeren in de leeftijd van 12 tot en met 27 jaar. Hierbij hanteren we de volgende onderverdeling:

- 12 – 15 jaar: eerste jaren van de middelbare school; eerste stappen volwassenheid
- 16 – 21 jaar: Bijbaantje, geld wordt belangrijker, vrienden/sociale omgang
- 22 – 27 jaar: Meer zelfstandigheid, sterkere eigen mening.

Doel

Het uiteindelijke doel van de communicatie is om de doelgroep in de verschillende leeftijdscategorieën en achtergronden te betrekken bij de totstandkoming van beleid voor jongeren.

- Jongeren zijn op de hoogte van het feit dat de gemeente hen wil betrekken bij de totstandkoming van beleid en weet dat de gemeente ook daadwerkelijk iets met hun plannen doet (kennis).
- Jongeren staan positief ten opzichte van de plannen van de gemeente om ze te betrekken bij de totstandkoming van het jongerenbeleid (houding).
- Jongeren participeren op verschillende manieren in de beleidsontwikkeling onder andere via het online jongerenpanel en gesprekken (gedrag).

Boodschap

De kernboodschap van de communicatie is 'Wij mogen het zeggen', dus doe mee / denk mee / praat mee. Het gaat hierbij om dat de jongeren in de lead zijn en dat ze het ook daadwerkelijk voor het zeggen hebben. De gemeente gaat ook daadwerkelijk met hun ideeën aan de slag en neemt de jongeren serieus. We gebruiken in de communicatie duidelijke en begrijpelijke taal.

Strategie

De campagne is door en voor jongeren gemaakt en uitgevoerd. Onze 'eigen' Asser jongeren zijn het gezicht van de campagne. Het zijn gewone jongeren die je in Assen tegen kunt komen. Tijdens het bevrijdingsfestival op 5 mei is gestart met een klein groepje jongeren; zij zetten hun netwerk in en langzaam breidt deze groep zich uit. Parallel hieraan zetten we ook in op een campagne vanuit de gemeente (algemene middelen) waarin de 5 jongeren die ook hebben meegedacht over de campagne een zichtbare rol spelen. Deze jongeren worden het gezicht van de campagne en zijn herkenbaar. Er wordt een middelenmix van online en offlinemiddelen ingezet. Daarnaast wordt er een beroep gedaan op het netwerk rondom de jongeren (scholen, sportclubs, jongerencentra). We praten daadwerkelijk mét onze jongeren en niet alleen over.

Middelenmix

Om jongeren te bereiken wordt een brede middelenmix ingezet. Zoals buitenreclame en diverse mailingen naar intermediaire organisaties in onderwijs en op het gebied van vrije tijd. Als gemeente zijn we samen met betrokken jongeren aanwezig op scholen en evenementen. Social media zetten we in met advertenties, eigen content van jongeren en video's in samenwerking met Spot TV. Daarnaast geven jongeren zelf aan dat een persoonlijke mailing op de deurmat een effectief middel is. De jongeren ontvangen op regelmatige basis een terugkoppeling wat er met hun input wordt gedaan. Ook als er niks mee wordt gedaan en waarom hier dan voor gekozen is. Dit wordt op termijn waarschijnlijk gedaan via een speciale app. Zolang deze er nog niet is, communiceren we met hen via het mailadres dat ze hebben opgegeven.

3.4 Voortvarend aan de slag

De raadswerkgroep geeft verder aan het van belang te vinden dat jongeren al op korte termijn merken dat er iets met hun inbreng wordt gedaan. In ieder geval voordat het jongerenbeleid op papier staat. Daarom gaan we al ruim voor die tijd aan de slag met concrete acties en activiteiten bijvoorbeeld in de vorm van pilots of experimenten. Daardoor kan de input van jongeren ook meteen zichtbaar worden. Zo zijn inmiddels op het gebied van cultuur meerdere initiatieven gestart op het gebied van ontmoeten en festivals. De resultaten hiervan kunnen weer input vormen voor toekomstig beleid of initiatieven. Vanuit economie worden gesprekken voorbereid tussen jongeren en ondernemers om gezamenlijk te onderzoeken of het mogelijk is een plek voor jongeren te creëren. In het horecabeleid wordt een gelegenheid voor jongeren als kansrijk gezien.

De raadswerkgroep heeft in de eerste maanden van 2023 onder jongeren een peiling gehouden naar de manier waarop zij betrokken willen zijn bij plannen en beleid van de gemeente. Een meerderheid geeft de voorkeur aan deelname aan een online panel waarbij zij ongeveer een keer per maand een korte vragenlijst beantwoorden. Een aantal van hen gaf ook aan over bepaalde onderwerpen met de gemeente in gesprek te willen.

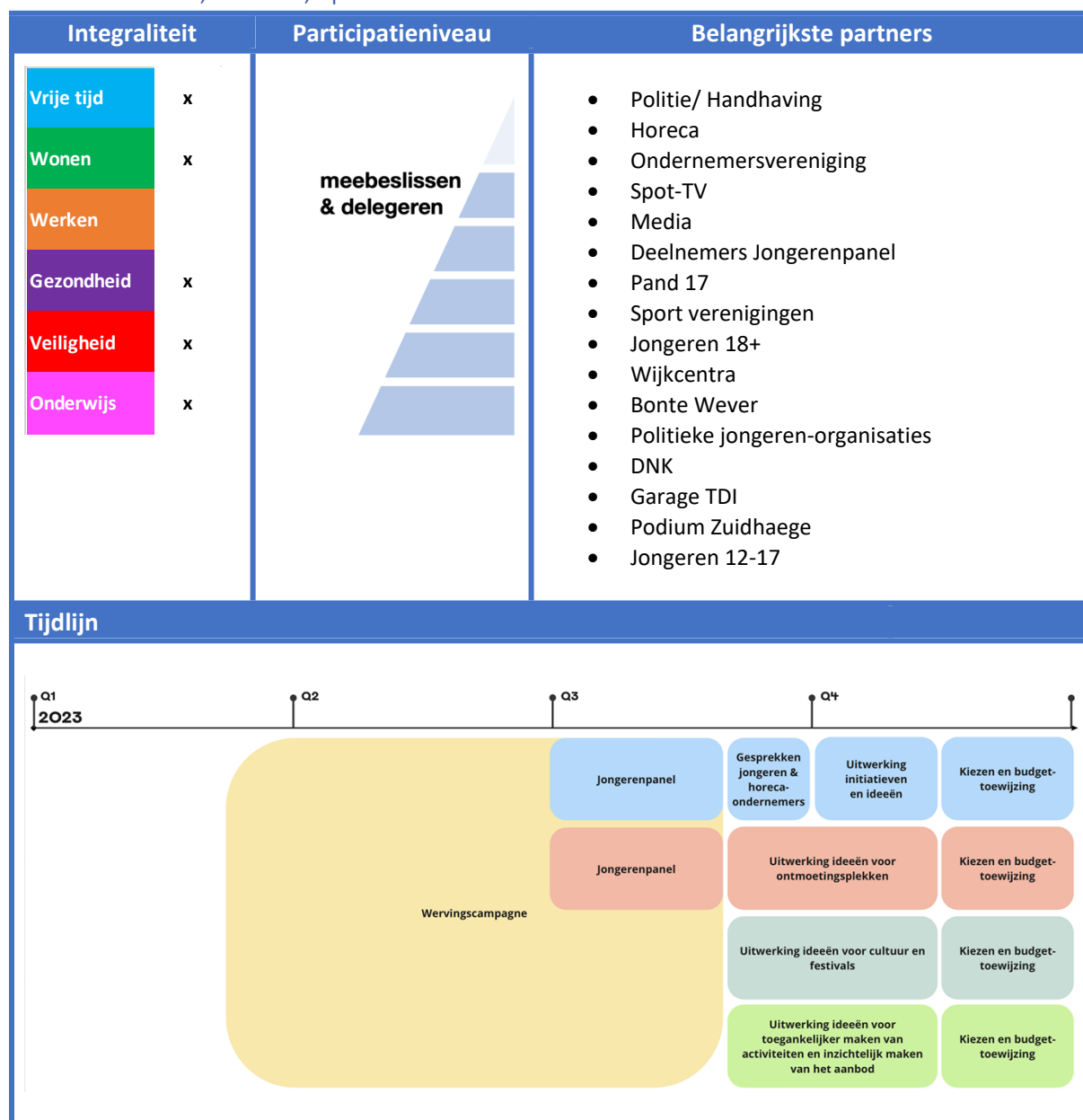
4. Thema's

In dit hoofdstuk worden een tiental thema's beschreven. Deze staan hier niet toevallig. De thema's zijn door jongeren aangedragen via de 'top-10' of komen vanuit het rekenkamercommissie onderzoek. Daarnaast zijn er thema's waar we als gemeente eigen ambities op hebben. Die raken vooral de (mentale-) gezondheid van Asser jongeren.

Bij elk thema geven we schematisch weer aan welke beleidsvelden dit raakt, op welk niveau jongeren invloed hebben bij het tot stand komen van beleid wie de kernpartners zijn en wanneer we met dit thema aan de slag gaan.

Ook beschrijven de rol van de gemeente bij het thema, hoe de gemeente hier in de praktijk op dit moment bij betrokken is en hoe we jongeren willen gaan betrekken. Bij participatie geven we onszelf de uitdaging mee om ook in te zetten op jongeren die moeilijker bereikbaar zijn en jongeren met een beperking.

4.1 Ontmoeten, cultuur, sport en horeca

Bij veel jongeren bestaat het beeld dat er in Assen weinig te doen is. Het onderzoek van de rekenkamer nuanceert dit beeld enigszins. Jongeren geven daarin aan dat het aanbod aan sport en cultuur in Assen op orde is. Veel jongeren nemen inderdaad ook actief deel aan sport en cultuur. Veel jongeren doen wekelijks aan sport. Wel geven jongeren aan dat ze uitgaansmogelijkheden, feesten en festivals missen, het aanbod aan winkels te beperkt vinden en behoefte hebben aan plekken om elkaar te kunnen ontmoeten. In bestaande horecagelegenheden voelen veel jongeren zich nu niet op hun gemak.

Beleid gemeente

Het beleid op gebied van sport en cultuur besteedt expliciet aandacht aan jongeren. Het gaat dan met name om de vraag of het aanbod toereikend is en of activiteiten voldoende toegankelijk zijn. Gelet op de deelname van jongeren aan sport en cultuur en de opmerkingen hierover van jongeren zelf, slaagt de gemeente er goed in om hieraan tegemoet te komen. Wel zou er ruimte zijn voor feesten en festivals waar muziek en dans centraal staat. Voor 2022, 2023 en 2024 heeft het ministerie van OCW-geld beschikbaar gesteld voor extra culturele activiteiten voor jongeren.

Op het gebied van ontmoeten zijn op dit moment meerdere initiatieven in wijken. Het gaat hier veelal om bewonersinitiatieven die al dan niet met steun van de gemeente, Mijn Buurt Assen en Vaart Welzijn verder ontwikkeld zijn. Zij weten een toenemend aantal jongeren te bereiken. Deze ontmoetingsplekken passen bij het uitgangspunt van de gemeente om aan te sluiten bij bewonersinitiatieven.

Vaart Welzijn en ICO hebben aangegeven in het centrum een voorziening te willen starten voor ontmoeting en cultuur. Zij gaan zich inspannen om jongeren te verbinden aan dit initiatief en willen eerst op experimentele basis een aantal activiteiten ontwikkelen om te ontdekken wat aansluit bij de behoefte van jongeren.

De nieuwe horecavisie van de gemeente benoemt mede gelet op het huidige aanbod jongeren als kansrijk voor nieuwe en bestaande aannemers.

Rol gemeente

Op het gebied van vrije tijd spitst de rol van de gemeente zich toe op het verstrekken van subsidie en het bij elkaar brengen van partijen. Zo maakt de gemeente ontmoeting, sport- en culturele activiteiten mogelijk met subsidie. Vaart Welzijn heeft de opdracht van de gemeente om initiatieven van jongeren te helpen realiseren.

Op het gebied van winkelen en horeca is de rol van de gemeente vooral voorwaardenscheppend. Via detailhandelsvisie en horecavisie brengt de gemeente samen met ondernemers kansen en de gewenste richting voor het aanbod in beeld en vertaalt dit uiteindelijk in structuurvisies.

Participatie

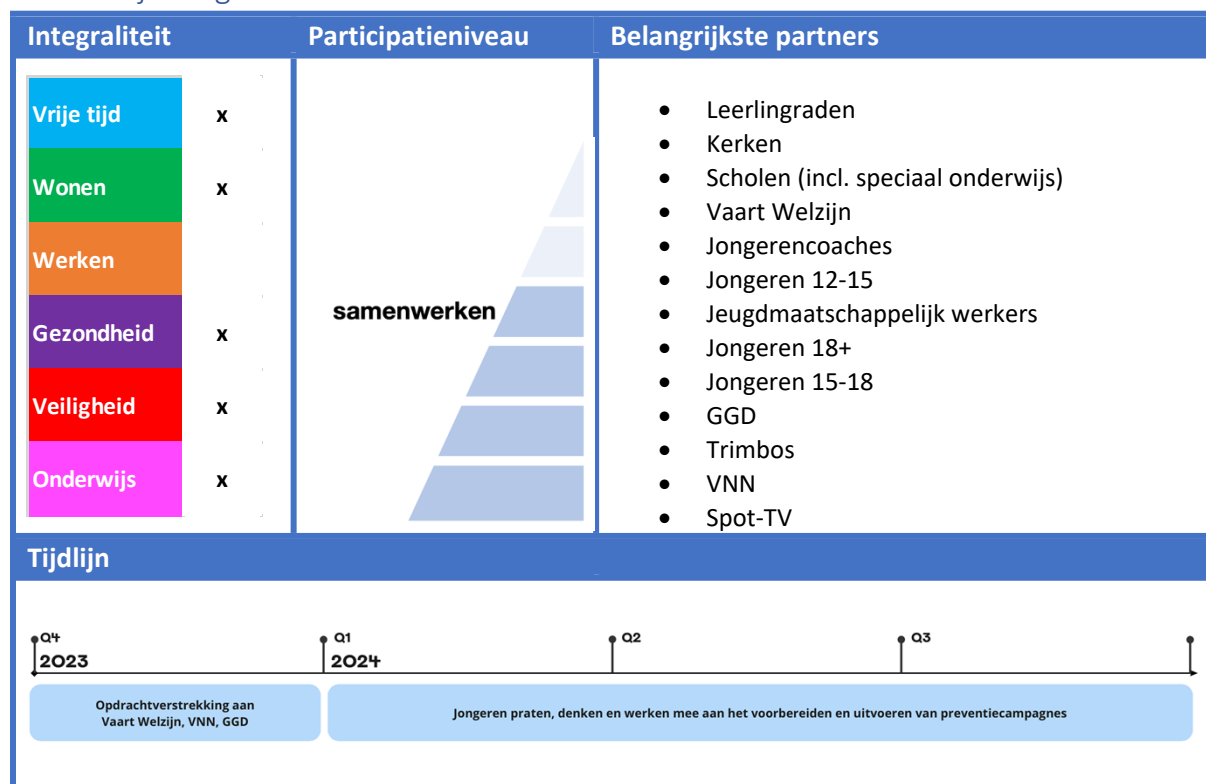
Op het gebied van vrije tijd doen zich meerdere mogelijkheden voor om jongeren te betrekken. Voor het aanbod aan sport en cultuur kunnen jongeren meedoen, meedenken en meebeslissen over de inzet van de extra rijksmiddelen voor culturele activiteiten voor jongeren. Juist ook omdat deze aansluiten bij hun uitgesproken wens voor meer festivals en festiviteiten. Bij DNK, Podium Zuidhaege en Asser filmfestival wordt op dit moment al geëxperimenteerd met het betrekken van jongeren bij de programmering en de communicatie erover. We gaan jongeren in de tweede helft van 2023 mee laten denken en mee laten beslissen over de inzet van een deel van deze extra middelen.

Als het gaat om ontmoeting is het betrekken van jongeren een voorwaarde. Bij de bestaande initiatieven in de wijken zijn jongeren al betrokken. Vanaf de tweede helft van 2023 denken en beslissen jongeren mee bij nieuwe ontmoetingsplekken, ook over de financiering.

In het tweede helft van 2023 vragen we jongeren om ons te adviseren over het makkelijker toegankelijk maken van activiteiten en het inzichtelijker maken van het aanbod. Dat geldt ook voor de subsidie-/financieringsmogelijkheden voor plannen voor en door jongeren en de mogelijkheden die Asser club- en buurthuizen bieden.

Vragen over horeca in Assen worden in het tweede kwartaal van 2023 voorgelegd aan het digitale jongerenpanel. Dit geeft weer input voor een vervolgesprek dat tussen ondernemers en jongeren gaat plaatsvinden.

4.2 Welzijn en gezondheid

Welzijn gaat over welbevinden. Denk hierbij aan het goed in je vel zitten, de sociale basis op orde hebben, een goed netwerk hebben en een toekomstperspectief hebben. Gezondheid en gezonde leefstijl is hier onderdeel van. De GGD heeft onder andere als taak om jongeren regelmatig te zien en zogenoemde leefstijlonderzoeken af te nemen. Dit gebeurt landelijk in dezelfde frequentie en met dezelfde vragen. Zo is een goed vergelijk te maken. Net als in andere gemeenten neemt het roken, middelen- en alcoholgebruik onder Asser jongeren de afgelopen jaren toe. Daarnaast wordt duidelijk dat gevoelens van eenzaamheid en sombere gedachten onder jongeren toenemen. We wijken daar in negatieve zin af van het Drentse gemiddelde. Hoewel het veel jongeren raakt zien we welzijns- en gezondheidsthema's niet terug in de top 10 van jongeren of in het rekenkamercommissie onderzoek.

Beleid gemeente

De gemeente heeft taken en ambities op het gebied van gezonde leefstijl, gezond en veilig opgroeien en het welbevinden/welzijn van onze jongeren. Die raken aan verschillende beleidsterreinen;

- Preventie, waar op dit moment wordt gewerkt aan de lokale preventie agenda (LPA).
- Gezondheidsbeleid, er worden op dit moment voorbereidingen getroffen om het lokale gezondheidsbeleid te herijken en bij te stellen.
- En de logische verbindingen tussen sport, cultuur en welzijn.

Vanuit het rijk krijgt de gemeentemiddelen om in te zetten op effectieve preventieve interventies. Naast deze SPUK en GALA middelen willen we in Assen echt het verschil gaan maken door samen met jongeren en hun ouders een effectieve netwerk aanpak te organiseren. Hiervoor willen we extra middelen beschikbaar stellen.

Als jongeren zelf betrokken zijn bij het opzetten en uitvoeren van (preventie) campagnes, wordt de invloed en het succes hiervan vergroot. GoZeRoProcent is hier een goed voorbeeld van. Al bij het opstellen van de lokale preventie agenda nemen we mee dat we jongeren (en hun ouders) willen betrekken. Ook wanneer we in het kader van preventie opdrachten aan uitvoerende partijen uitbreiden, nemen we jongerenparticipatie daarin mee.

Voor jongeren die eenzaamheid ervaren zijn we onlangs gestart met JoinUs. Dit is een bewezen effectieve methode voor eenzame jongeren en de mogelijkheid biedt om weer een sociaal netwerk op te bouwen. Voor de uitvoering wordt nauw samengewerkt met Vaart Welzijn (jeugdmaatschappelijk werkers, jongerencoaches, VO Team, School Als Wijk). Ook ons eigen team jeugd en zorgbelang Belang Drenthe weten de weg naar JoinUs te vinden. Een mooi voorbeeld van de samenwerking tussen cultuur en welzijn is het project Kanariepietjes praten niet terug. Een toneelproductie van LOODS13 vormgegeven en gespeeld door eenzame jongeren.

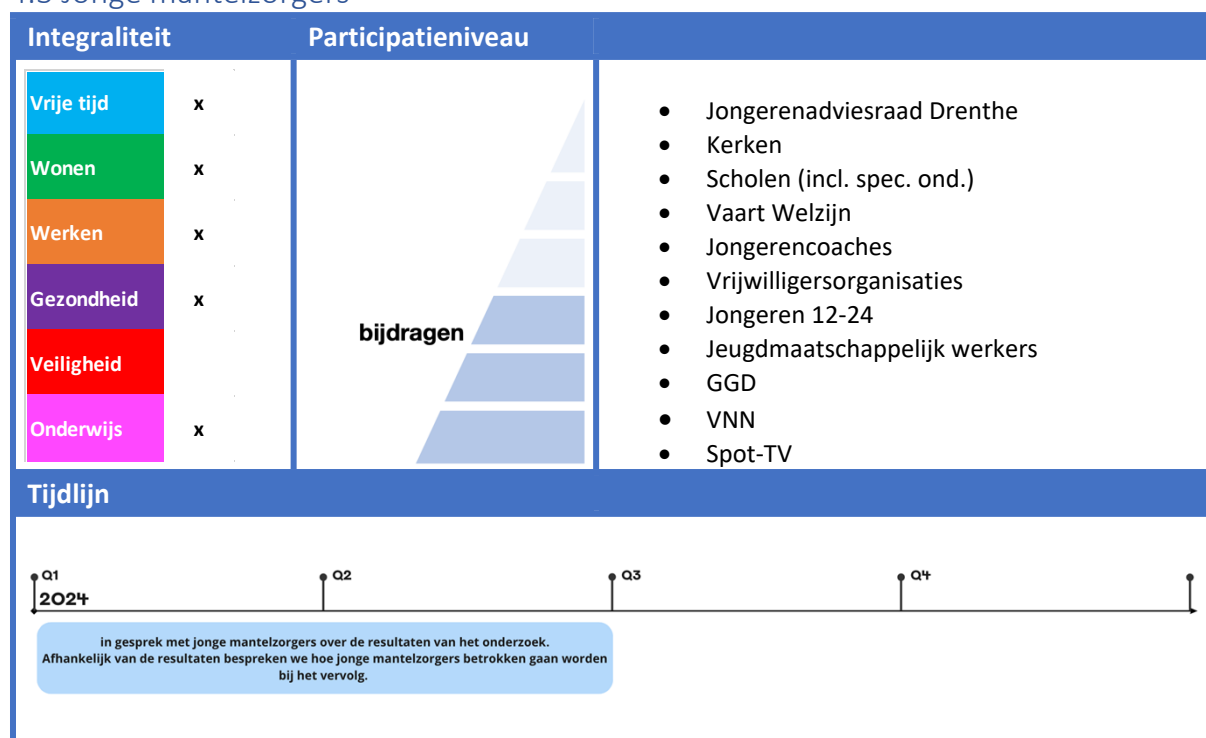
Rol van de gemeente

We formuleren beleid voor gezondheid en preventie, daarbij hebben we ook aandacht voor jongeren. We zorgen ervoor dat preventie gericht op jongeren op het gebied van middelengebruik, roken en alcohol een plek krijgt in de lokale preventie agenda (LPA). Het voorstel is om te gaan werken volgens de OKO (opgroeien in een kansrijke omgeving). Daarbij is er specifieke aandacht voor de participatie van jongeren en ouders. De gemeente is opdrachtgever van uitvoerende partijen.

Participatie

Uitvoerende partijen zoals de GGD en VNN geven ons mee dat preventie beter werkt als we nog meer aan de voorkant gaan zitten. Zij geven aan graag vroegtijdig, meer integraal en samen met jongeren te willen werken aan effectieve preventieve inzet. De uitvoering van preventie campagnes en interventies hebben we uitbesteed. In de nieuwe opdrachten vanaf 2024 aan bijvoorbeeld Vaart Welzijn, VNN en de GGD nemen we jongerenparticipatie op als voorwaarde. Jongeren praten, denken en werken mee aan het voorbereiden en uitvoeren van preventiecampagnes.

4.3 Jonge mantelzorgers

Mantelzorger ben je als je op regelmatige basis zorgt voor een naaste zoals een ouder, een kind, een broer of zus. Met zorg wordt meer dan de gebruikelijke huishoudelijke taken bedoeld. Jonge mantelzorgers zijn mantelzorgers tussen de 7-24 jaar oud.

Mantelzorgbeleid

In Assen zijn 1.900 mantelzorgers in beeld. Van deze groep zijn 49 jonge mantelzorgers bekend. Toch is er nog een grote groep niet in beeld, omdat jonge mantelzorgers vaak niet weten dat ze mantelzorger zijn. Vaart Welzijn vervult een belangrijke rol als het gaat het bijstaan van mantelzorgers. Buurtwerkers van Vaart Welzijn helpen mantelzorgers om zorgtaken te verlichten. Mantelzorgers kunnen terecht voor informatie, begeleiding, emotionele steun en/of praktische hulp. Op dit moment loopt er een onderzoek naar de ondersteuningsbehoefte van (jonge) mantelzorgers. Daaruit blijkt dat jonge mantelzorgers een andere behoefte hebben, liever niet praten over hun situatie en dus meer geholpen zijn met een uitje waardoor ze even uit de thuissituatie zijn. Op basis van de uitkomsten van het onderzoek zullen er concrete acties worden uitgezet.

Omdat jonge mantelzorgers meer behoefte hebben aan een uitje wordt in de week van de Jonge Mantelzorgers een uitje georganiseerd naar het Pannenkoekenschip in Assen. Ook komen er weer structurele bijeenkomsten voor jonge mantelzorgers.

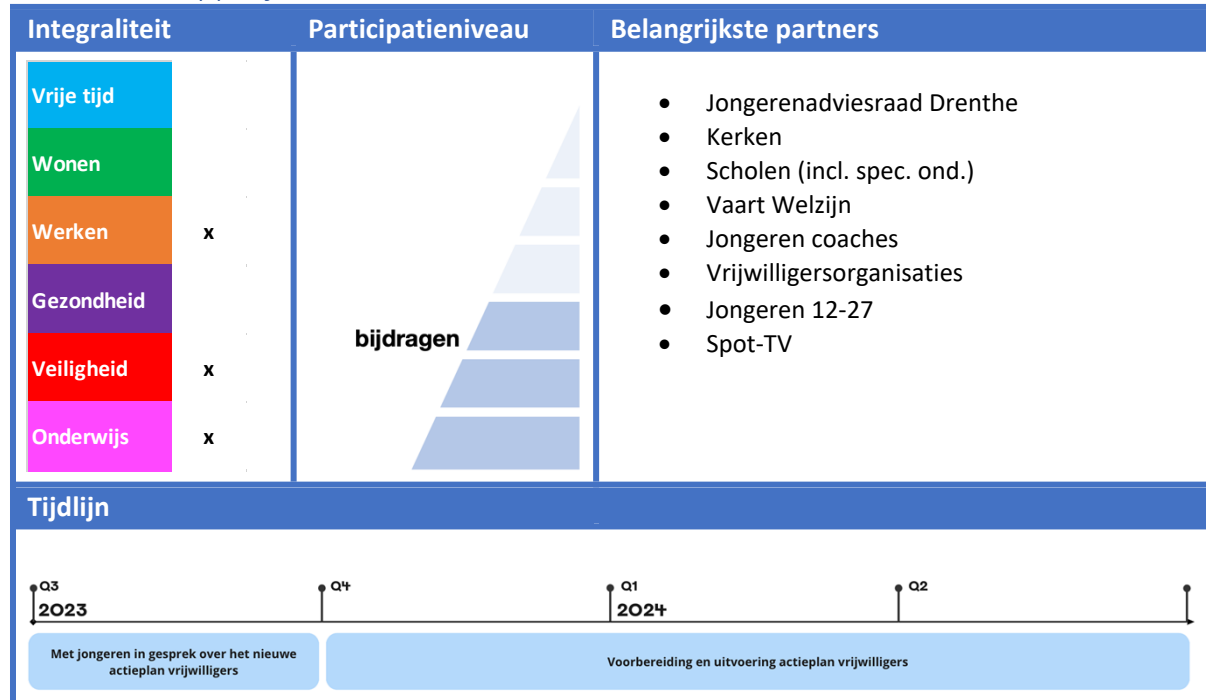
Rol gemeente

Als gemeente vinden we waardering van mantelzorgers belangrijk en stimuleren we dat (jonge) mantelzorgers zich gehoord en gewaardeerd voelen. Zo krijgen mantelzorgers in Assen een waardering voor hun inzet.

Participatie

Een grote groep jonge mantelzorgers is nog niet (goed) genoeg in beeld. Ook vraagt deze groep niet snel om hulp. Met jonge mantelzorgers gaan we vanaf 2024 in gesprek over de resultaten van het onderzoek. Afhankelijk van de resultaten bespreken we hoe jonge mantelzorgers betrokken gaan worden bij het vervolg.

4.4 Maatschappelijke betrokkenheid

Jongeren zetten zich op meerdere manieren in voor de samenleving. In het verenigingsleven doen jongeren vrijwilligerswerk. Ook zijn er jongeren die zich inzetten voor andere mensen in hun omgeving. Ook deelnemen aan jongerenparticipatie is een vorm van maatschappelijke betrokkenheid. In het verleden was de maatschappelijke stage in het VO een verplichting waarbij jongeren een aantal uren vrijwilligerswerk moesten verrichten. Deze verplichting is in 2014 vervallen.

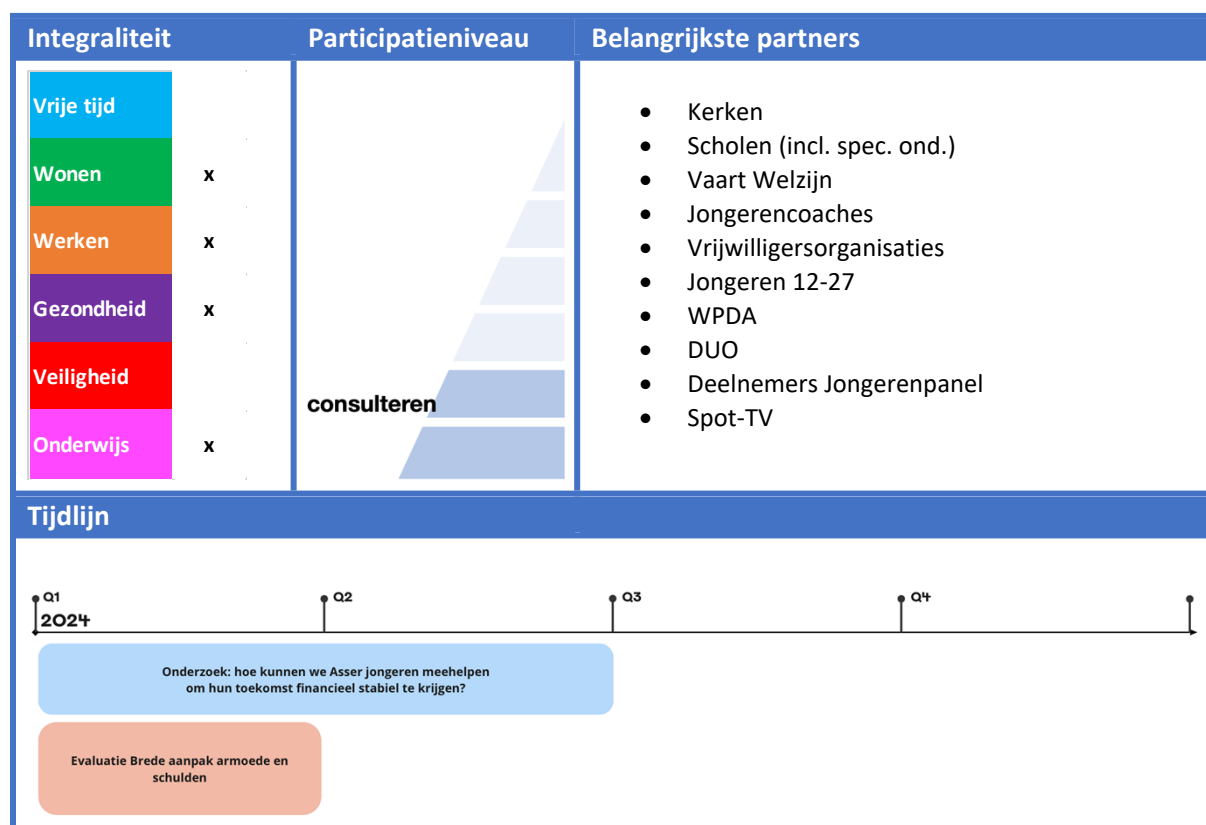
Rol gemeente

De gemeente Assen staat voor een sociaal beleid waarbij inwoners naar elkaar omkijken en zich betrokken voelen bij de samenleving. Het stimuleren van participatie en vrijwilligerswerk past daar uitstekend bij. Hiervoor is een actieplan voor vrijwilligers in ontwikkeling. In het actieplan is speciaal aandacht voor de waardering van kinderen en jongeren. Per jaar is er €165.000 euro beschikbaar om “iets” voor vrijwilligers in Assen te doen.

Participatie

Jongeren praten en denken vanaf de tweede helft van 2023 mee over het nieuwe actieplan vrijwilligers.

4.5 Financiën

Zowel in de top 10 van onderwerpen aangedragen door jongeren als in vragen die de jongerencoaches van Vaart Welzijn krijgen zijn financiën een belangrijk onderwerp. Jongeren geven daarbij aan dat ze zich zorgen maken over de financiële positie thuis (schulden en armoede in het gezin). Ook maken jongeren zich zorgen over hun eigen financiële positie en omgaan met geld. Geldzorgen kunnen voor jongeren een grote stressfactor zijn. Hierdoor kunnen ze zich buitengesloten voelen en lopen ze risico op onderwijsvertraging/-achterstanden. Geld, armoedebelief, schuldenproblematiek staan hoog op de gemeentelijke agenda. We weten dat geldzorgen vaak reden zijn voor stress en andere problemen binnen gezinnen. Daar hebben opgroeiende kinderen en jongeren in toenemende mate last van.

Beleid

Voor jongeren tussen de 18 en 27 jaar met schulden hebben we een Jongeren Perspectief Fonds. Deze jongeren passen niet binnen de reguliere schuldhelpverleningstrajecten. De gemeente neemt de schuld van de jongeren over en lost dit op. Het idee hiervan is dat de jongere rust en duidelijkheid krijgt. Daarnaast krijgen jongeren een traject om te werken aan hun belemmeringen/obstakels op

verschillende leefgebieden. De bedoeling hiervan is dat een jongere na een periode van twee jaar toegerust is om zelfstandig verder te gaan. Een tegenprestatie is onderdeel van het traject, dit kan bijvoorbeeld het afmaken van een opleiding, het vinden van werk of een maatschappelijke stage zijn. Dit hangt af van de situatie van de jongere.

In Assen houdt Vaart Welzijn zich bezig met de preventie van schulden. Onderdeel hiervan is de brief die jongeren ontvangen zes maanden voordat zij 18 jaar worden. In de brief staat welke veranderingen jongeren te wachten staan op hun 18^e. Denk hierbij aan het afsluiten van een zorgverzekering, aanvragen van zorgtoeslag en het zelf verantwoordelijk zijn voor geldzaken.

Rol gemeente

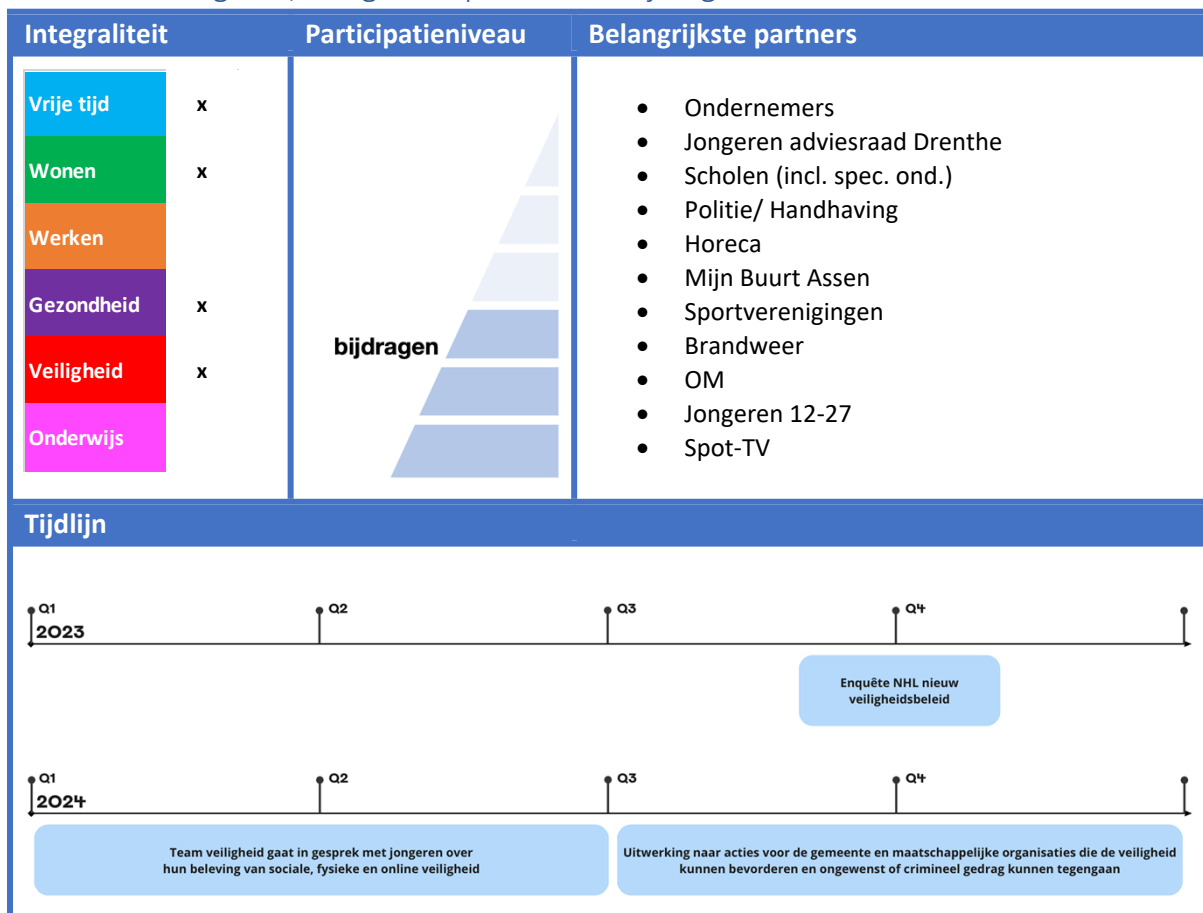
De gemeente is opdrachtgever aan uitvoerende partijen zoals Werkplein Drentse Aa (WPDA) en Vaart Welzijn. Samen met vrijwilligersorganisaties geven zij uitvoering aan onze ondersteuning met financiën. Daarbij is er specifieke aandacht voor opgroeiende kinderen en jongeren. Aan de voorkant helpt de gemeente huishoudens en gezinnen met financiële problemen om grip op hun situatie te krijgen. Tegelijkertijd zijn er middelen beschikbaar om ervoor te zorgen dat jongeren die opgroeien in gezinnen met financiële problemen of weinig geld kunnen participeren door het beschikbaar stellen van schoolspullen, lidmaatschap van sport en culturele verenigingen. Onlangs is er ook een sportkledingbank geopend met ondersteuning vanuit het gemeentelijke Preventiefonds.

Participatie

In samenwerking met het onderwijs, WPDA en DUO geeft Vaart Welzijn voorlichting in het MBO over geldzaken. Maar eigenlijk willen we eerder met jongeren aan de slag over financiën. Samen met het jongerenpanel en uitvoerende partijen zoeken we vanaf 2024 uit hoe we Asser jongeren kunnen meehelpen hun toekomst financieel stabiel te krijgen.

Als gemeente hebben we verschillende dingen geregeld voor jongeren op het gebied van geldzaken. De vraag is of het voor jongeren duidelijk is wat we doen, waar dit te vinden is en of dit aansluit bij wat jongeren nodig hebben. Dit maken we onderdeel van de evaluatie van de Brede aanpak armoede en schulden. We weten nog niet wat dit oplevert, afhankelijk van de resultaten besluiten we hoe we jongeren gaan betrekken.

4.6 Online veiligheid, veiligheid op straat en bij uitgaan

Uit een eerdere inventarisatie onder jongeren is gebleken dat veiligheid voor hen een belangrijk onderwerp is. En ook uit het onderzoek van de rekenkamer komt naar voren dat jongeren zich op bepaalde plekken niet veilig voelen. Daarnaast is sprake van de nodige incidenten en onveilige en dreigende situaties met jongeren die om actie en beleid vragen.

Veiligheidsbeleid

De gemeente heeft van oudsher een belangrijke taak op het gebied van openbare orde en veiligheid. De verschillende aspecten hiervan komen samen in integraal veiligheidsbeleid. Op dit moment werkt de gemeente aan nieuw integraal veiligheidsbeleid. Dit wordt eind 2023 aan de gemeenteraad aangeboden. Jongeren komen nu al op meerdere punten terug in het lokale en regionale veiligheidsbeleid. Aandachtspunten daarbij zijn straatintimidatie, zorg en veiligheid, ondermijning, cybercriminaliteit, maatschappelijke onrust en overlast. Het beleid komt tot stand in overleg met diverse partijen. Tot nu hebben vooral professionals vanuit onder andere onderwijs, politie en welzijn hiervoor input gegeven. Inmiddels worden voorbereidingen getroffen voor het nieuwe integrale veiligheidsbeleid voor de periode 2024 – 2028.

Voor het veiligheidsbeleid wordt een ruime leeftijdsgrenzen gehanteerd. Globaal gaat het om de leeftijd van 12 tot en met 25 jaar.

Rol van de gemeente

De gemeente heeft de regierol bij het ontwikkelen van het integraal veiligheidsbeleid. Ze zorgt voor afstemming met partners als politie, brandweer en openbaar ministerie. Afhankelijk van het

onderwerp worden ook vele anderen betrokken zoals onderwijs, buurtteams, ondernemers en inwoners.

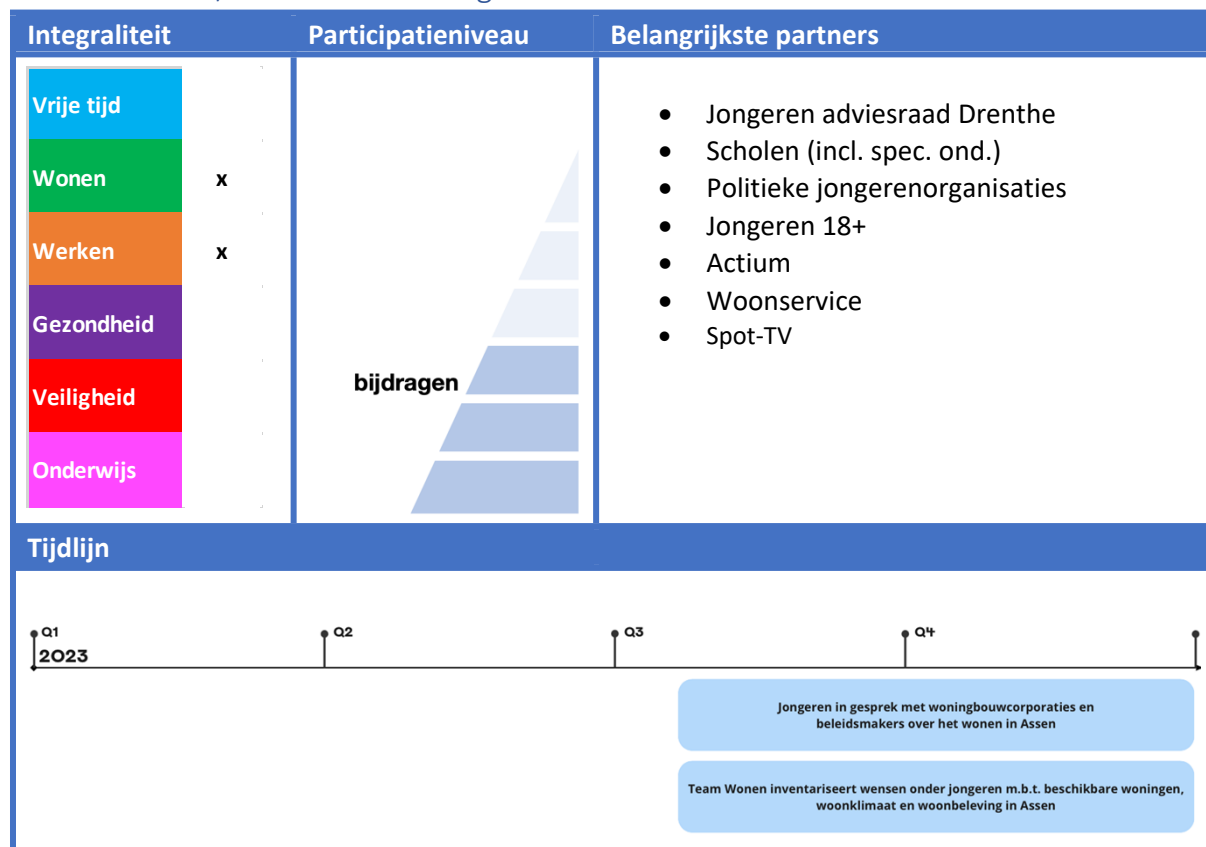
Participatie

De wat-vraag vloeit meestal voort uit wettelijke taken of geconstateerde problematiek en zijn in die zin wat minder geschikt voor participatie. Jongeren kunnen wel op een goede manier meedenken over de hoe-vraag bijvoorbeeld op het gebied van preventie. Maatschappelijke organisaties zijn in gesprek met jongeren over hun beleving van sociale, fysieke en online veiligheid. Dit levert input op over hoe de gemeente en maatschappelijke organisaties de veiligheid kunnen bevorderen en ongewenst of crimineel gedrag kunnen tegengaan.

Daarnaast heeft team veiligheid behoefte aan gesprekken met jongeren om meer verdieping op bepaalde signalen te krijgen. De wijze waarop is nog niet duidelijk.

Studenten van de NHL hebben een enquête gehouden in de aanloop naar het nieuwe veiligheidsbeleid. Deze was specifiek gericht op jongeren. De resultaten van de enquête zijn input voor het nieuwe veiligheidsbeleid 2024-2028.

4.7 Studenten-/startershuisvesting

Jongerenhuisvesting is een belangrijk onderwerp. In maart nog richtten Jongeren de hal van het gemeentehuis in als woonkamer om aandacht te vragen hiervoor. Voor jongeren blijkt het vrijwel onmogelijk om betaalbare huisvesting in Assen te vinden. Het gaat daarbij zowel om koop als huur.

Woonvisie

De Woonvisie stelt dat Assen een stad wil zijn voor iedereen, ook voor jongeren.

Jongerenhuisvesting is dan ook als belangrijk thema opgenomen in het jaarplan voor 2023.

In Assen zijn vier woningcorporaties actief waarvan Actium en Woonservice de meeste woningen hebben voor jongeren. Daarom zijn afspraken gemaakt met deze corporaties om in de komende jaren te zorgen voor voldoende beschikbare woningen voor jongeren. Er loopt een onderzoek van de gemeente om te weten hoeveel en welk type woningen voor jongeren nodig zijn. Ook de wachttijd is van belang en zegt wat over de beschikbaarheid van woningen voor jongeren.

Mochten de uitkomsten van het onderzoek laten zien dat het nodig is meer woningen voor jongeren te hebben dan kunnen aanvullingen in de prestatieafspraken met woningcorporaties een mogelijke oplossing zijn.

Binnen het beleidsterrein wonen worden jongeren tot en met 22 jaar aangemerkt als jongere. Dit heeft te maken met de hoogte van de huren wil een jongere in aanmerking komen voor huurtoeslag. Voor jongeren tot en met 22 jaar mag de huur niet meer zijn dan €452,20. Deze harde grens levert een beperkende werking op het aantal beschikbare woningen voor jongeren onder de 23 jaar.

Rol van de gemeente

De gemeente heeft een sturende rol als het gaat om wonen. De gemeente kan sturen op het aantal en soort nieuw te bouwen woningen. Ook het bouwen van nieuwbouwwoningen maakt de gemeente mogelijk. Jaarlijks maakt de gemeente afspraken met woningcorporaties over de prestaties die ze gaan leveren. Deze prestatieafspraken kunnen gaan over welke woningen voor welke doelgroepen in Assen worden gebouwd.

Mede door het aanbieden van startersleningen wil de gemeente de drempel voor starters op de woningmarkt verlagen. Daarnaast kan de gemeente afspraken met ontwikkelaars maken over woningtypes in nieuwbouwprojecten.

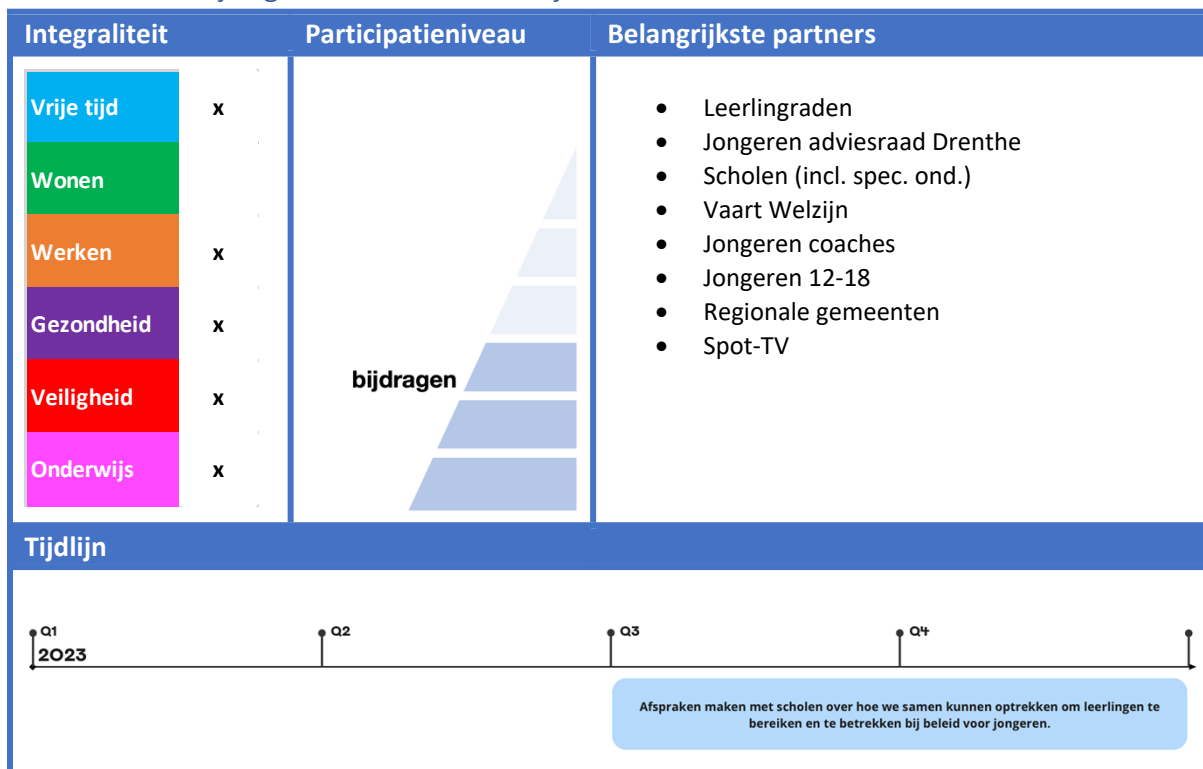
Het thema wonen hangt nauw samen met een aantal andere thema's zoals het onderwijs. Komt er in Assen een nieuwe opleidingsinstelling, dan heeft dat ook gevolgen voor het woningaanbod van studenten. Daarom is het belangrijk om integraal te kijken naar de ontwikkelingen binnen de diverse thema's.

Participatie

Op meerdere onderdelen liggen kansen om met jongeren in gesprek te gaan over het thema wonen. We gaan in de tweede helft van 2023 een avond organiseren waar jongeren in gesprek gaan met woningbouwcorporaties en beleidsmakers over het wonen in Assen.

Om het wonen in Assen aantrekkelijker te maken gaat team Wonen in de tweede helft van 2023 in gesprek met jongeren om hun wensen te inventariseren. Dit gaat niet alleen over beschikbare woningen, maar ook op het woonklimaat en op de woonbeleving in Assen.

4.8 Versterken jongeren in het onderwijs

De meeste jongeren gaan vijf dagen in de week naar school. Naast de sportvereniging is het onderwijs de plek waar de meeste jongeren hun sociale netwerk hebben. Het onderwijs in de gemeente Assen heeft een centrumfunctie. Bijna één derde van de leerlingen in het voortgezet onderwijs komt uit omringende gemeenten. Op schooldagen zijn er in Assen gemiddeld zo'n 5.700 leerlingen tussen de 12 en 18 jaar. Binnen het onderwijs leren jongeren niet alleen cognitieve vaardigheden. Jongeren komen hier ook opgroevragen, levenslessen, uitdagingen en andere vraagstukken tegen. Niet per se allemaal onderwerpen voor het klaslokaal. Het onderwijs heeft eigen taken en verantwoordelijkheden als het gaat om lesgeven, gezondheid en veiligheid op school en op sommige gebieden heeft het onderwijs ook een preventieve en informerende taak. Soms overlappen die taken met de opdracht aan Vaart Welzijn. Namelijk wanneer het gaat om opgroevragen, levenslessen, en welzijn van jongeren in Assen. De aansluiting die de VO-teams hebben gevonden bij het voortgezet onderwijs en de medewerkers van School Als Wijk (SAW) in het MBO ervaren beide partijen als zeer waardevol. Vaart Welzijn kan vanuit een ander perspectief aanvullend zijn op de zorgtaken van het onderwijs en vice versa. Steeds meer jongeren maken gebruik van de VO-teams en SAW. Op deze manier kunnen jongeren tijdig worden geholpen en voorkomen we dat vragen steeds complexer worden.

Rol gemeente

Inhoudelijk heeft de gemeente geen rol bij het onderwijscurriculum. De gemeente heeft wel de ambitie om bij te dragen aan het welzijn en gezond opgroeien van jongeren. Met de “gezonde en veilige school” zet het onderwijs zich ook in voor een gezonde en veilige leefstijl onder jongeren. Vanuit de lokale preventie agenda en het gezondheidsbeleid bekijken we of de gemeente hier een rol in moet of kan hebben. Daarnaast is de gemeente verantwoordelijk voor voldoende en goede huisvesting van het onderwijs.

Ook heeft de gemeente een belangrijke uitvoerende taak als het gaat om voortijdig schoolverlaters. Net als bij schooluitval om te zorgen dat jongeren weer worden teruggeleid naar het onderwijs of als dat beter past bij de carrière begeleiding richting werk. Jongeren hebben onlangs zelf meegedacht over een andere naam voor de Regionaal Meld en Coördinatiefunctie; dat heet vanaf mei 2023

Doorstroompunt en van daaruit werken de gemeentelijke Doorstroom coaches. We hebben daarbij speciaal oog voor jongeren in een kwetsbare positie (JKP). Deze taken voeren we uit in regionaal verband.

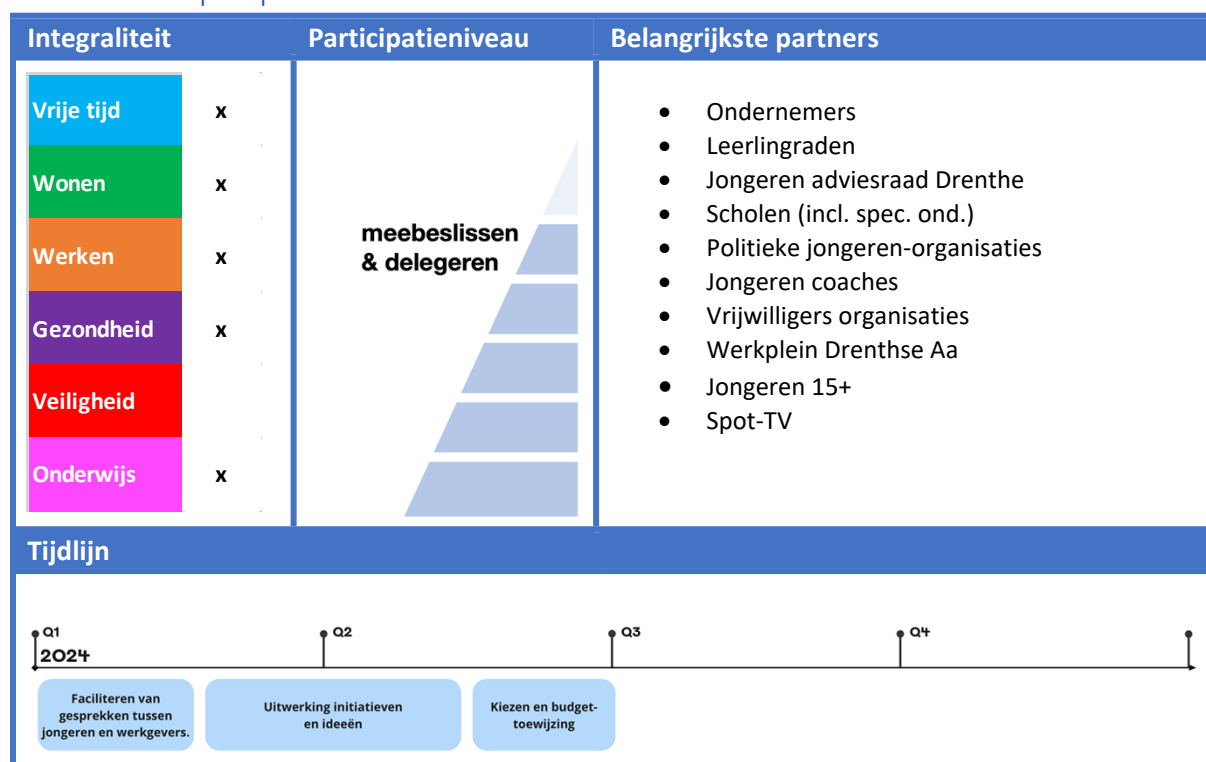
Participatie

Wanneer we al onze ambities op het gebied van jongerenparticipatie goed willen uitvoeren is het onderwijs voor ons een belangrijke partner en een bijna onmisbare schakel.

De meeste scholen hebben leerlingraden en vinden participatie van jongeren belangrijk. We willen graag afspraken met het onderwijs maken om via hen leerlingen te bereiken en te betrekken bij beleid voor jongeren.

Een aantal scholen heeft al aangegeven hierover graag met de gemeente in gesprek te gaan.

4.9 Toekomstperspectief

Veel jongeren zijn al tijdens hun opleiding actief op de arbeidsmarkt, meestal in de vorm van bijbanen. Het is voor hen een manier om geld te verdienen maar ook om zich te persoonlijk en professioneel te ontwikkelen. Veel werkgevers spannen zich in om jongeren aan te trekken. Daarbij zien we dat er niet altijd een goede match is tussen vraag en aanbod. Er zijn bepaalde sectoren zoals zorg en techniek waar de vraag naar jonge werknemers vaak groter is dan het aanbod. Het is daarom van belang dat er sprake is van afstemming tussen onderwijs en werkgevers. Hierdoor kan het onderwijs goed inspelen op de vraag van werkgevers en krijgen werkgevers input om het werk binnen hun sector aantrekkelijker te maken voor jongeren.

Op dit moment verlaat een toenemend aantal jongeren, mede als gevolg van de coronapandemie, het onderwijs om te gaan werken. Er is werk genoeg en vooral jongeren die meer praktisch zijn ingesteld zetten deze stap. Uiteindelijk is dit niet in het belang van jongeren want het niet hebben van een startkwalificatie maakt hun positie op de arbeidsmarkt kwetsbaar.

Rol gemeente

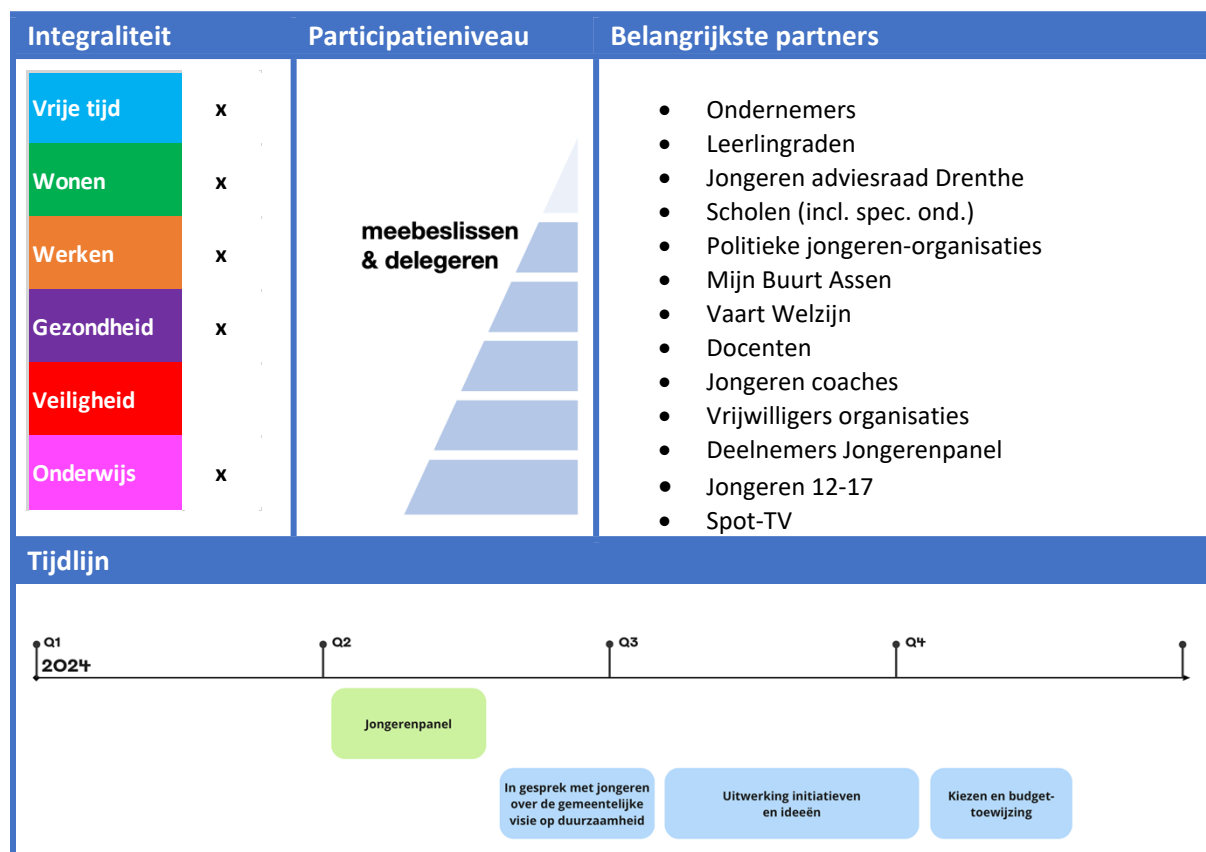
Op het gebied van werken heeft de gemeente met name een regisserende rol. De gemeente is bij uitstek in de positie om onderwijs en werkgevers met elkaar in contact te brengen. Vanuit het Doorstroompunt zijn er contacten met werkgevers om ervoor te zorgen dat jongeren die zonder startkwalificatie het onderwijs verlieten toch via combinaties van werken en leren deze alsnog behalen.

De gemeente heeft als werkgever overigens ook een opgave om nieuwe jonge werknemers aan te trekken en aan zich te binden. Ook is het belangrijk dat de gemeente voorbeeldgedrag laat zien als werkgever van jongeren.

Participatie

Een mogelijkheid om jongerenparticipatie bij dit onderwerp vorm te geven is het in 2024 faciliteren van gesprekken tussen werkgevers en jongeren. Het gaat dan om knelpunten die beide ervaren bijvoorbeeld bij beroepsoriëntatie, het vinden van stageplekken en het aantrekkelijk maken van werk.

4.10 Duurzaamheid en milieu

Uit onderzoek en gesprekken met jongeren zelf blijkt dat zij zich grote zorgen maken over klimaatverandering, vervuiling en de eindigheid van grondstoffen. Sommige ervaren zelfs stress door alle problemen met het leefklimaat nu en in de toekomst die ook regelmatig in de media is terug te vinden. Dit leidt bij jongeren tot een groot gevoel van urgentie voor het nemen van maatregelen. Het gaat dan om het terugdringen van CO₂ en het verminderen van de uitstoot van allerlei schadelijke stoffen. Maar ook om het toevoegen van groen met het oog op CO₂ opname en het tegengaan van de effecten van klimaatverandering.

Rol gemeente

Op het gebied van duurzaamheid is de gemeente beleidsmaker, aanjager en regisseur. De laatste jaren heeft de gemeente een sterk accent gelegd op de energietransitie. Hier is een visie op gemaakt die met name een transitie beoogt in mobiliteit en de elektriciteits- en warmtevoorziening voor bedrijven en particulieren. Bij deze transitie gaat het om het omschakelen van fossiele brandstoffen naar hernieuwbare energie om zo de uitstoot van CO2 terug te dringen en daarmee te voldoen aan de afspraken die gemaakt zijn in het landelijk klimaatakkoord.

Voor diverse milieuvraagstukken voert de gemeente haar wettelijke taken uit bij het verlenen van vergunningen en het handhaven hiervan. Dat concentreert zich onder andere op bodem, lucht en water. Het gemeentelijk milieubeleid zelf is verouderd. Op dit moment wordt ambtelijk een verkenning gemaakt van de opgaven die er zijn op het gebied van milieu en in hoeverre dit een actualisering van het beleid noodzakelijk maakt.

Een afspraak in het Klimaatakkoord is om Nederland in 2050 volledig circulair te laten zijn. Los van een aantal kleinere initiatieven heeft de gemeente hier nog weinig aandacht voor. Wel benoemt de omgevingsvisie de noodzaak voor een visie op circulariteit. Ook voor dit onderwerp vindt een verkenning plaats om opgaven en kansen te inventariseren en de losse initiatieven bij elkaar te brengen.

Participatie

Hoe we jongeren willen betrekken op het thema duurzaamheid moet nog worden uitgewerkt. We zien wel dat jongeren hun betrokkenheid bij dit onderwerp uitspreken. Het ligt voor de hand om hen ook een stem te geven. We willen in 2024 graag van jongeren terug horen of de gemeentelijke visie recht doet aan hun gevoel van urgentie. Andere vraag is of we als gemeente voldoende maatregelen nemen. Ook wordt er gedacht aan een groep jongeren die (al dan niet in schoolverband) actief met dit onderwerp aan de slag willen. Meebeslissen over extra groen in de stad is ook een optie. Daarnaast wordt een vragenlijst aan het jongerenpanel over circulariteit en milieubeleid overwogen.

5. Financiën

Voor de komende 4 jaar is er in totaal 1 miljoen euro beschikbaar voor nieuwe ontwikkelingen op het gebied van beleid voor en door jongeren. Daarnaast is ook in reguliere budgetten aandacht voor de positie van jongeren.

Het is de wens van het college om jongeren niet alleen input te laten geven en mee te laten besluiten over tal van beleidsterreinen voor jeugd maar ook zeggenschap te geven over budget wat hieraan gekoppeld moet worden. We kunnen in deze startnotitie dus niet bepalen hoeveel budget beschikbaar is voor welk thema, dat is afhankelijk van de uitkomst van de participatietrajecten met jongeren.

Wel kunnen we een voorlopige verdeling maken waarmee we uitvoering kunnen geven aan de randvoorwaarden voor de participatietrajecten, gemeentelijke ambities en budget beschikbaar stellen voor verdeling door besluitvorming door jongeren.

Randvoorwaarden en organisatie

De praktijk wijst uit dat bij participatietrajecten ongeveer één vijfde (€199.000) van het budget in de randvoorwaarden gaat zitten; organiseren en ondersteunen van participatietrajecten, het ontwikkelen van (online) tools, promotiecampagnes en zichtbaarheid. We stellen voor deze norm ook aan te houden voor het organiseren, ondersteunen en uitvoeren van de participatietrajecten in deze startnotitie.

Activiteiten voor en/of door jongeren

Daarmee houden we 80% van het budget beschikbaar voor directe activiteiten voor jongeren. We stellen voor om 47.5% (€475.000,-) van het totale budget beschikbaar te stellen voor gemeentelijke ambities. 32.6% (€326.000,-) van het budget stellen we beschikbaar voor een jongerenbegroting waarbij de jongeren zelf besluiten over de verdeling.

Verdeling per jaar

Onderwerp	2023	2024	2025	2026
Randvoorwaarden en organisatie	€100.000	€33.000	€33.000	€33.000
Gemeentelijke ambities	€40.000	€145.000	€145.000	€145.000
Jongerenbegroting	€25.000	€100.000	€100.000	€101.000
Totaal	€165.000	€278.000	€278.000	€279.000

Verantwoording

We stellen voor om per half jaar te bekijken hoe de bestedingen zich verhouden tot bovenstaande uitgangspunten. Daarbij volgen we de systematiek van de P&C cyclus. Als er reden is om met budgetten te schuiven of de verdeling aan te passen dan komen we daarop terug bij de gemeenteraad.